

ED-009

การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน ครองคน ครองงาน ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
The Development of Morality and Ethics in Self-management, People
management and Work management of Educational Administrators under
Buriram Primary Educational Service Area Office 2

สุภาวดี เสงี่ยมศักดิ์¹, สมศักดิ์ จีวัฒน์² และศิริภาณี จุฑาปะมา^{3,*}

Suparadee Sa-ngiamsak¹, Somsak Jeewattana² and Siranee Chutopama^{3,*}

^{1,2,3} สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

^{1,2,3} Department of Educational Administration, Faculty of Education, Buriram Rajabhat University

*Corresponding author's e-mail: 660426021017@bru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน ครองคน ครองงานของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน ครองคน ครองงานของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน ครองคน ครองงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำนวน 331 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซ์และมอร์แกน และการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test F-test และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน ครองคน ครองงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน ครองคน ครองงานของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน ครองคน ครองงานของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการดังนี้ ด้านการครองตน ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ดี ซื่อสัตย์ต่อคำพูดของตนเอง มีความจริงใจ และรับฟังความคิดเห็นอย่างเป็นกลาง ด้านการครองคน ผู้บริหารควรบริหารด้วยเมตตา

ยุติธรรม โปร่งใส และมอบหมายงานตามความสามารถอย่างเหมาะสม ด้านการครองงาน ผู้บริหารควรมีความมุ่งมั่นรับผิดชอบ วางแผนในการพัฒนางานสม่ำเสมอ และนิเทศอย่างเป็นกัลยาณมิตร

คำสำคัญ: คุณธรรมจริยธรรม, คุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร, การครองตน ครองคน ครองงานของผู้บริหาร

ABSTRACT

The purposes of this research were: (1) to study teachers' opinions on the state of ethics and morality in self-governance, people management, and task management of school administrators; (2) to compare teachers' opinions on the state of ethics and morality of school administrators classified by educational qualifications and teaching experience; and (3) to explore guidelines for developing ethics and morality in self-governance, people management, and task management among school administrators. The sample consisted of 331 teachers under the Office of Buriram Primary Educational Service Area 2, selected through multi-stage sampling based on Krejcie and Morgan's sample size table. The research instruments included a questionnaire and a semi-structured interview. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA (F-test), and content analysis. The results revealed that: (1) teachers' overall opinions regarding the state of ethics and morality in self-governance, people management, and task management of school administrators were at a high level; (2) there were no statistically significant differences in teachers' opinions when classified by educational qualifications. However, statistically significant differences were found at the .05 level when classified by teaching experience.; and (3) the guidelines for developing ethics and morality among school administrators included: in terms of self-governance, administrators should be good role models, honest, sincere, and open-minded; in terms of people management, they should manage with compassion, fairness, transparency, and appropriate delegation; and in terms of task management, they should demonstrate a strong work ethic, responsibility, consistent planning and development, and provide supportive supervision.

Keywords: Ethics and Morality, Educational Administrator Ethics, Self-Governance, People Management, Task Management, Moral Leadership

บทนำ

ยุคโลกาภิวัตน์ ถือได้ว่าเป็นช่วงเวลาที่มีแนวโน้มของการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด ส่งผลให้การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศท่ามกลางกระแสแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจึงต้องเน้นการพัฒนาคน เพราะคนเป็นทั้งเป้าหมายและพลังการขับเคลื่อนการพัฒนาทุกด้าน การพัฒนาคนที่สมดุลจะต้องให้คนมีทั้ง คุณธรรมและความสามารถ เพื่อให้ประเทศเติบโตได้อย่างมั่นคงและสมดุลทั้งในด้านวัตถุและจิตใจ ท่ามกลาง กระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นรอบด้าน (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2566) ดังจะเห็นได้จากแผนยุทธศาสตร์ ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิตควบคู่ไปกับการปรับเปลี่ยน ค่านิยมและวัฒนธรรมเพื่อให้คนมีความดีอยู่ในวิถีการดำเนินชีวิตและมีจิตสำนึกร่วมในการสร้างสังคมคุณธรรม และเป็นสังคมคุณธรรมที่มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน นำพาให้สังคมสงบสุขได้ (กิตติพันธ์ พานสุวรรณ, 2563)

คุณธรรมจริยธรรมจึงเป็นรากฐานแห่งความเจริญรุ่งเรืองมั่นคงและสงบสุขของปัจเจกชน สังคมและ ประเทศชาติ รัฐบาลจึงมีนโยบายให้ประชาชนมีจริยธรรมอันเป็นหลักประการแรกและถือเป็นอุดมคติ จริยธรรมจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับคนทุกคนในทุกอาชีพ ทุกสังคม สังคมจะอยู่รอดได้ก็ด้วยมีจริยธรรม จะสงบ สุขหรือรุ่มรวยก็ขึ้นอยู่กับจริยธรรมที่ปัจเจกชน การทุจริตคดโกงในวงราชการต่างๆ การเบียดเบียนกันในรูปแบบต่างๆ อันเป็นสาเหตุให้สังคมเสื่อมโทรมมีสาเหตุที่แท้จริงมาจากการขาดจริยธรรม (ธีระ รุญเจริญ, 2550) ดังจะเห็นได้จาก แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560-2579) ที่ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนา ประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา โดยเฉพาะการสรรหาและแต่งตั้งผู้บริหารสถานศึกษาตาม หลักเกณฑ์ความรู้ความสามารถ ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน การบริหารการศึกษา และความสำเร็จ ในวิชาชีพ เพื่อนำไปสู่การจัดการและบริหารสถานศึกษาที่ดี อีกทั้งให้ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินงานตามหลัก ธรรมาภิบาล เพื่อส่งผลให้คุณภาพมาตรฐานการศึกษาที่จัดให้กับผู้เรียนทุกระดับและประเภทการศึกษาเกิด ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

การนำหลักคุณธรรมจริยธรรมมาใช้จะช่วยให้เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงเป็นผู้ที่มีศักยภาพและมี คุณภาพ มีคุณลักษณะด้านความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ประพฤติดี ประพฤติชอบ เกิดความสมดุล ระหว่างความเจริญทางด้านวัตถุกับ จิตใจควบคู่กันไป โดยบุคคลที่ได้รับการศึกษาด้านนี้จะได้รับผลตาม ความมุ่งหมายของการศึกษาทั้งในแง่คุณสมบัติประจำตัว กล่าวคือ มีปัญญา มีความสามารถและมีความกรุณา สามารถปรับความทะเยอทะยานอยากสิ่งของที่เกิดขึ้นความจำเป็นได้ และในแง่ของการดำเนิน ชีวิต จะสามารถ ฝึกฝนอบรมตนเองได้ดีทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ สมบูรณ์ด้วยวิชาและจรณะและจะสามารถบำเพ็ญตนเพื่อ ประโยชน์แก่ผู้อื่นได้ ทั้งในด้านวัตถุและจิตใจนั่นก็คือการบรรลุถึงความไม่เห็นแก่ตัว ซึ่งจะนำไปสู่ภาพรวมของ การพัฒนาทางสังคม โดยอาศัยแนวคิดทางพระพุทธศาสนาเป็นหลักในการจัดการศึกษาเพื่อการศึกษาที่ สมบูรณ์และเพื่อความสงบสุขของสังคมไทยในยุคโลกาภิวัตน์ต่อไป (เกรียงไกร ปัญญาประเสริฐกุล, 2563)

ผู้บริหารสถานศึกษานับว่าเป็นผู้ที่มิบทบาทสำคัญที่สุดในการนำพาสถานศึกษาให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ เป็นผู้อำนวยความสะดวกและประสานงานกับครูและบุคลากรในสถานศึกษา อีกทั้งเป็นกลไกสำคัญในการกำกับ ติดตาม และนิเทศการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมาย (สตุติ จีระออน, 2561) ในการบริหารโรงเรียนประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนเป็นผลมาจากความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนการสอนและการบริหารโรงเรียนจะประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเปรียบพร้อมด้วยคุณสมบัติหลายประการ คือ มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะ มีคุณธรรม และมีลักษณะที่ดี (ธีระ ฤกษ์เจริญ, 2557)

ปัจจุบันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 228 โรงเรียน จำนวนครูและผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2,585 คน ได้ทำการสอนกระจายอยู่ตามสถานศึกษาต่าง ๆ ทุกพื้นที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ได้แก่ อำเภอประโคนชัย อำเภอบ้านกรวด อำเภอพลับพลาชัย อำเภอกระสัง และอำเภอห้วยราช อยู่ในสภาพแวดล้อม ขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรม ที่แตกต่างกัน เกิดภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ วัตถุนิยมเข้ามามีบทบาทต่อวิถีการดำรงชีวิต ค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลกระทบต่อผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาบางส่วนที่ไม่สามารถปฏิบัติตามกรอบแห่งคุณธรรมจริยธรรมได้ เช่น มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ลงโทษนักเรียนไม่เป็นไปตามระเบียบ และทุจริตอาหารกลางวัน ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเพิ่มมากขึ้นทุกปี (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2, 2567) จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการประพฤติตนที่ไม่เหมาะสม ยังมีอยู่อย่างต่อเนื่อง

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน ครองคน ครองงาน ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยศึกษาทั้ง 3 ด้าน คือคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน คุณธรรมจริยธรรมในการครองคน และคุณธรรมจริยธรรมในการครองงาน ซึ่งจะเป็นสารสนเทศสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา และการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพคุณธรรมจริยธรรมในการครองตนครองคน ครองงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน ครองคน ครองงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการสอน

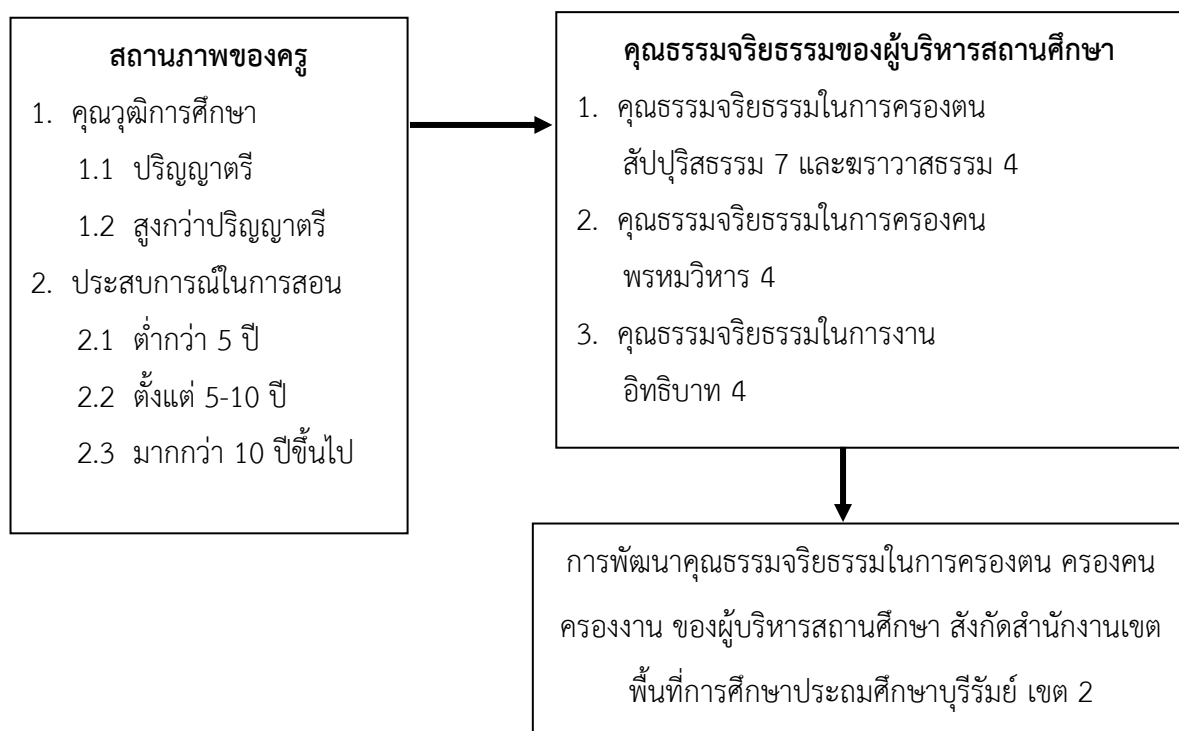
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน ครองคน ครองงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน ครองคน ครองงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 แตกต่างกันไป

2. ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน ครองคน ครองงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 แตกต่างกันไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน ครองคน ครองงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 228 แห่ง จำนวน 2,308 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 331 คน ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: pp. 607-610 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560) แล้วทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย คุณวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการสอน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน ครองคน ครองงานของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยแบบสอบถามฉบับนี้แต่ละข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.6-1.0 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.976

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยยื่นหนังสือต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อขอให้ออกหนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม ส่งถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำแบบสอบถามและหนังสือราชการจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ส่งถึงผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเพื่อขอความร่วมมือจากครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างผ่านระบบ My Office เมื่อถึงกำหนดระยะเวลาในการตอบแบบสอบถาม ได้รับการตอบแบบสอบถามกลับจำนวน 289 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.31 ผู้วิจัยได้ติดตามไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ยังตอบแบบสอบถามไม่ครบด้วยตนเอง จนได้รับแบบสอบถามอีก 42 ฉบับ ครบจำนวน 331 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แล้วแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนและร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน ครองคน ครองงานของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) แปรผลและจัดอันดับนำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน ครองคน ครองงานของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยวิเคราะห์การทดสอบด้วยค่า t ที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent simple t -test) และจำแนกตามประสบการณ์ในการสอน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe method) โดยกำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญที่ .05

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน ครองคน ครองงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษาและมีส่วนเกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน ครองคน ครองงาน ของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ได้แก่ ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา, รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา, ผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหารบุคคล, กรรมการสถานศึกษา และ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลด้านคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยกำหนดประเด็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน ครองคน ครองงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 สำหรับประเด็นและข้อคำถาม นำมาจากผลการวิเคราะห์แบบสอบถามจำนวน 3 ด้าน โดยพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 3 อันดับในแต่ละด้าน มาเป็นประเด็นในการตั้งคำถาม

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยยื่นขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลและแจ้งประเด็นการสัมภาษณ์ ตลอดจนติดต่อนัดหมายกำหนดการสัมภาษณ์ให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทราบล่วงหน้า ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลตามแนวประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ ในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้จดบันทึกและทำการบันทึกเสียงการสัมภาษณ์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำข้อมูลที่ได้จากวิธีการจดบันทึก และบันทึกเสียง มาจัดพิมพ์เป็นข้อมูลวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียงแบบพรรณนา แล้วสรุปประเด็นเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน ครองคน ครองงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 สรุปผลได้ดังนี้

1. การศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน ครองคน ครองงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการครองคน รองลงมา คือ ด้านการครองตน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการครองงาน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน ครองคน ครองงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน ครองคน ครองงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

3.1 ด้านการครองตน ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งคำพูดและการกระทำ อีกทั้งมีความจริงใจ ซื่อสัตย์ ยุติธรรม รับฟังความคิดเห็นอย่างเท่าเทียม เพื่อสร้างความไว้วางใจและนำองค์กรสู่ความสำเร็จ

3.2 ด้านการครองคน ผู้บริหารสถานศึกษาควรบริหารงานด้วยความเมตตา ยุติธรรม โปร่งใส สื่อสารชัดเจน มอบหมายงานตามความเหมาะสม และใช้ความอ่อนโยนควบคู่กับความเด็ดขาด เพื่อสร้างแรงจูงใจและพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพ

3.3 ด้านการครองงาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีใจรักในงาน มุ่งมั่นรับผิดชอบ วางแผนและพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง นิเทศอย่างเป็นมิตร ส่งเสริมการมีส่วนร่วม เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพและนำองค์กรสู่ความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน ครองคน ครองงาน ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้ความสำคัญในการคัดเลือกบุคคลที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งสำนักงานเลขาธิการคุรุสภามีมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งถือเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ และคุณภาพที่พึงประสงค์ในการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องประพฤติปฏิบัติตามที่ ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2562 (ฉบับที่ 4) กำหนดให้มีมาตรฐาน วิชาชีพ 3 ด้าน คือ มาตรฐานความรู้ และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน จากเหตุผลข้างต้นทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ประพฤติปฏิบัติตนตามแนวทางคุณธรรม จริยธรรมด้านการครองตน ครองคน และครองงาน เพื่อเป็นที่ยอมรับว่าดีงามถูกต้องและมีความเหมาะสมกับตนเองและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุสานนท์ มีแสง (2560) ได้ศึกษาพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ ทบธรรม (2561) ได้ศึกษา แนวทางการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในการครองตน ครองคน ครองงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า คุณธรรมจริยธรรมในการครองตน ครองคน ครองงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน ครองคน ครองงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะ ครูสภาได้ออก

ข้อบังคับว่าด้วยวิชาชีพ และจรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาในด้านคุณธรรมจริยธรรม ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถปฏิบัติตนในการครองตนครองคน และครองงานได้ดี ส่งผลให้ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มารยาท คงเมือง (2559) ได้ศึกษาคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู จังหวัดอุทัยธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 ผลการวิจัยพบว่าคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 จังหวัดอุทัยธานี เมื่อจำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา ครูมีการรับรู้คุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุตาพร ศรีพรมมา (2565) ได้ศึกษาพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพนสนิมคม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี กับครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพนสนิมคม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน ครองคน ครองงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูที่มีประสบการณ์น้อย มีมุมมองความคิดเห็น ประสบการณ์การดำเนินชีวิตที่ได้พบเจอแตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์มานาน ทำให้ครูมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรรยา โต๊ะตาเหยะ (2558) ได้ศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันและสอดคล้องกับงานวิจัยของพรทิพย์ ทบธรรม (2561) ได้ศึกษาแนวทางการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในการครองตน ครองคน ครองงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีทัศนะต่อคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน ครองคน ครองงานของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า คุณธรรมจริยธรรมในการครองตน ครองคน และครองงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรรักษาระดับคุณธรรมจริยธรรมและพัฒนาให้เพิ่มสูงขึ้นทุกด้านต่อไป

1. ด้านการครองตน ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งคำพูดและการกระทำ มีความจริงใจ ซื่อสัตย์ ยุติธรรม รับฟังความคิดเห็นอย่างเท่าเทียม เพื่อสร้างความไว้วางใจและนำองค์กรสู่ความสำเร็จ
2. ด้านการครองคน ผู้บริหารสถานศึกษาควรบริหารงานด้วยความเมตตา ยุติธรรม โปร่งใส สื่อสารชัดเจน มอบหมายงานตามความเหมาะสม และใช้ความอ่อนโยนควบคู่กับความเด็ดขาด เพื่อสร้างแรงจูงใจและพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพ
3. ด้านการครองงาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีใจรักในงาน มุ่งมั่นรับผิดชอบ วางแผนและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นิเทศอย่างเป็นมิตร ส่งเสริมการมีส่วนร่วม เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพและนำองค์กรสู่ความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยในด้านการปฏิบัติตนตามหลักเกณฑ์ มาตรฐานการปฏิบัติตนของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อเปรียบเทียบและพัฒนา นำผลการศึกษาไปปรับพฤติกรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในการครองตน ครองคน ครองงาน ของผู้บริหารสถานศึกษาในหน่วยงานอื่น ๆ ในจังหวัดบุรีรัมย์

เอกสารอ้างอิง

- กิตติพันธ์ พานสุวรรณ. (2563). *คุณธรรมนำการพัฒนา*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เกรียงไกร ปัญญาประเสริฐกุล. (2563). การฝึกอบรมครูตามหลักพุทธธรรม. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 10(2), 176-187.
- จรรยา โต๊ะตาเหาะ. (2561). คุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 18(1), 108-115.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*. แอล.ที.เพรส.
- ธีระ รุญเจริญ. (2557). *การบริหารโรงเรียนในยุคปฏิรูปการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.

- พรทิพย์ ทบธรรม. (2561). การศึกษาแนวทางการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในการครองตนครองคนครองงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา]. ThaiLIS Digital Collection. <https://tdc.thailis.or.th/tdc/dccheck.php?Intmarayahtongmeng>. (2559). คุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู จังหวัดอุทัยธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา]. ThaiLIS Digital Collection. https://tdc.thailis.or.th/tdc/dccheck.php?Int_code=6&ReclD=1211&obj_id=7028&showmenu=no
- สุดดี จีระออน. (2561). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. (2567). รายงานข้อมูลสถิติการร้องเรียนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พนักงานราชการและลูกจ้าง. รวยรินทร์. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579. บริษัทหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สุดาพร ศรีพรมมา. (2565). พฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนพนัสนิคม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดอนเมือง]. BKKTHON. <https://bkkthon.ac.th/home/th/faculty/>
- สุลลันท์ มีแสง. (2560). พฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์]. ThaiLIS Digital Collection. <https://tdc.thailis.or.th/tdc/dccheck.php?Int>